

Matti Sarmela

AY-väen rauhanpäivät. Lahden kansanopisto 16.1.2005

Kansallisista ihanteista globaaliin kilpailuun

Esimerkkinä Thaimaa

Kyläkoulusta yliopistoon. Kolmekymmentä vuotta sitten, kun ensimmäisen kerran menin Thaimaahan, kirjallinen tieto ei ollut omavaraisissa riisinviljelykyllissä tarpeellista, niin kuin ei ollut aikoinaan Suomenkaan maaseudulla. Aikansa viisaus opittiin kasvamalla työntekoon ja paikalliseen elämänmuotoon. Ennen kyläkouluja lukutaito voitiin Thaimaankin kylissä hankkia buddhalaisessa temppelissä ja sen vuoksi entiset munkit, jotka osasivat tutkia taikakirjoja ja almanakkoja, saivat kunnianimen ”temppelin opettaja” (azan wat). Kun vuonna 1972 tulin Lampangiin Pohjois-Thaimaahan, kylissä oli nelivuotinen kansakoulu. Tuolloin kaikkien maan kansalaisten haluttiin oppivan lukemaan ja kirjoittamaan, ainakin oman nimensä. Kylissäkin oli käynnissä lukutaitokampanja ja aikuiskoulutusta annettiin kaikille halukkaille, joiden koulunkäynti oli jäänyt puutteelliseksi.

Noihin aikoihin asti lapset menivät kouluun, jos ei ollut muutakaan tekemistä, eivätkä vanhemmatkaan lapsiaan kouluun käskeneet. Perheiden toimeentulon kannalta oli välttämätöntä, että lapset auttoivat kotona, ennen kaikkea sadekautena heidän tehtävään oli paimentaa puhveleita, etteivät ne menneet riisipelloille. Se oli perheen toimeentulon kannalta elintärkeää työtä. Opettajat eivät halunneet asua kylissä ja vielä 1980-luvulla syrjäkylien opettajat suhtautuivat työhönsä välinpitämättömästi, myöhästivät koulusta ja olivat paljon poissa; sattui usein, ettei opettajaa kuulunut, ja aikansa koulun kentällä leikittyään koululaiset lähtivät kotiinsa. Monet vanhemman polven kyläläisistä ovat eläneet kouluttoman lapsuuden ja vapauden, joka ei enää ole mahdollista.

Euroopassa luterilainen kirkko aloitti lukutaidon opettamisen kansalle 1600-luvulla ja Suomessakin vakiintui 1700-luvulla käytäntö, että jokaisen avioliittoon aikovan tuli oppia auttava luku- ja kristinopin taito. Avioliittoon ei vihitty, ellei nuori pari osannut lukea eikä selvinnyt rippikoulusta. Kansakouluja alettiin Suomessa rakentaa maaseutukyliin 1800-luvulla ja koulunkäyntipakko säädettiin 1921, yli 50 vuotta aikaisemmin kuin Thaimaassa. Toisen maailmansodan jälkeen Suomesta tuli koulutusyhteiskunta, jossa koulunkäynti ja yliopisto-opetus on ilmaista. Suomessa lähes kaikki nuoret suorittavat korkeakoulu- tai ammattitutkinnon, kaikissa kunnissa on yleinen kirjasto, josta voi ilmaiseksi lainata kirjallisuutta; suomalaiset ostavat ja lukevat kirjoja ja sanoma- ja aikakauslehtiä eniten maailmassa. Thaimaassa kirjoitetulla kulttuurilla ei ole kovin pitkiä perinteitä. Vuosina 1972-1973 kokoamassani kyselyaineistossa vanhin ikäpolvi ei osannut lukea eivätkä kyläläiset juuri lehtiä, saati kirjallisuutta harrastaneet. Silloin käytiin elokuvissa ja ulkopuolinen tieto saatiin radiosta. Nykyisin kaikki osaavat lukea, mutta lukeminen on lähes yhä vähäistä; päivän tieto saadaan televisiosta. Lehtiä ei kyliin juuri-kaan voi tilata, vaan ne on ostettava irtonumeroina, eikä kirjoja taloissa ole.

Thaimaassa tärkeintä on tekninen ja luonnontieteellinen koulutus, maassa kasvaa nyt nuoriso, joka tulee hallitsemaan nykyajan tieteellis-teknisen tiedon ja osaamisen. Koulutuksen tasossa Thaimaa häviää vielä Aasian ”huippumaille”, Japanille, Etelä-Korealle, Taiwanille ja Kiinalle, mutta se seuraa yhä vahvemmin mukana.

Nykyisin Thaimaan koululaitoksen rakenne on samanlainen kuin kaikkialla maailmassa. Lapset menevät lastentarhaan ja sen jälkeen "esikouluun" ennen ala-asteelle siirtymistä. 1990-luvun lopussa oli Lampangin läänissä 6-vuotinen ala-asteen koulu lähes joka toisessa kylässä (150 kpl), suurimmissa kylissä myös ylä-aste (30), joka kestä kolme vuotta. Jokaisen on siis käytävä vähintään kuusi vuotta peruskoulua, mutta 9-vuotinen peruskoulutus on tulossa kaikille pakolliseksi, ja 2000-luvun taitteessa se oli jo vähimmäisvaatimus nuorille, jotka aikoivat selvitä nykyajan työelämässä.

Peruskoulun jälkeen kylänsä nuoret voivat jatkaa ammattikoulussa tai kolmivuotisessa lukiossa ja sen jälkeen pyrkiä korkeakouluihin ja yliopistoon. Lampang on "koulukaupunki", jossa on kunnallisia ja yksityisiä peruskouluja ja lukioita, ammattikouluja, kauppaopisto, poliisiopisto, urheilukoulu; rakennusalan ammattikorkeakoulu ja opettajakorkeakoulu. Kaupungin kiinalaisilla, samoin kuin kristillisillä lähetysjärjestöillä on omat peruskoulunsa ja lukionsa. Kaupunkikuvaa hallitsevat koululaiset. Lähikylistä varakkaat perheet lähettävät lapsensa kaupungin yksityisiin kouluihin jo peruskoulusta lähtien, jotta heillä olisi paremmat mahdollisuudet selvitä korkeakouluihin saakka. Thaimaassa on alkanut massiivinen työvoiman kouluttaminen.

Niissä kylissä joita olen antropologina seurannut, ei 1970-luvulla ollut juuri ketään, joka olisi saanut ammatillisen koulutuksen; 1980-luvulla oli jo nuoria, jotka olivat päässeet Lampangin poliisiopistoon ja opettajaseminaariinkin; 1990-luvulla kylistä on lähtenyt nuoria yliopistoihin ja jotkut ovat jo suorittaneet korkeakoulututkinnon. Vielä 1970-luvulla valitettiin, etteivät thaimaalaiset halua mennä yksitoikkoiseen tehdastyöhön, 1980-luvulla palkkatyö oli jo välttämätöntä ja kylän nuoret menivät yleensä peruskoulusta päästyään suoraan tehtaisiin tai rakennuksille töihin. Työhön meno ei enää ole yhtä yksinkertaista, nyt tarvitaan koulutus; ihmisellä ei ole yhteiskunnallista arvoa ilman todistusta, ilman kirjoitettuja papereita ammatillisesta osaamisesta.

Kasvatus valtion kansalaiseksi. Kymmenkunta vuotta sitten Thaimaan virallisten opetusohjelmien mukaan koulun tuli antaa nuorille ammatilliset valmiudet, jotta jokainen kykenisi elättämään itsensä, ja sen lisäksi heidän tulisi oppia sosiaaliset taidot kyetäkseen toimimaan omassa yhteisössään ja voidakseen kykyjensä mukaan palvella isänmaataan. Thaimaan pienissä kyläkouluissa lapset eivät istuneet erillisten pulpettien takana suorissa riveissä, vaan suurten pöytien ympärillä, ja jos luokassa on erilliset pulpetit, ne työnnetään yhteen piiriin. Yhteisessä ryhmässä piirrettiin ja askarrettiin paljon, asiat kirjoitetaan työvihkoihin ja opetellaan ulkoa yhteen ääneen. Yhteen ääneen opetellaan aakkoset, kertotaulut, englannin kieli. Kyläkouluissa lapset ovat tehneet myös kotitaloustyötä, siivonneet ja tiskanneet astiat vuorollaan, viikoittain ollut pyykkipäiviäkin, jolloin koululaiset pesivät itse vaatteensa. Koulusta saatu ruoka on ollut tärkeää myös Thaimaassa. 1990-luvun taloudellisen laman aikana, kun valtiolla ei ollut varaa kouluruokailuun, monien kylien kouluissa on ryhdytty kasvattamaan vihanneksia ja siipikarjakin koulun keittiötä varten. Koulu oli muutakin kuin teoreettista opiskelua, tuleville sukupolville haluttiin antaa myös taidot selvitä omasta arkielämästään. Kyläkoulujen henki oli toisenlainen kuin kaupungin kiinalaisissa kouluissa.

Thaimaan maaseutukylissä lapset ovat yhä kilttejä, hyväkäyttöksisiä, jos heitä katselee länsimaisen ihmisen silmin. Kouluissa vallitsee kuri, jota esimerkiksi suomalaiset opettajat eivät ole pitäneet mahdollisena enää vuosikymmeniin. Thaimaassa opettajilla on ollut valta käyttää ruumiillisia rangaistuksia, joskin nyt kun oppilaisiin koskeminen kiellettiin (v. 2000), monet arvelevat, että Thaimaassakin alkavat koulu- ja kasvatusongelmat.

Kouluissa vallitsee yhä isänmaallinen kasvatusideologia ja ihanteellinen henki, joka voi-

daan ilmaista sanoilla kuningas, isänmaa ja uskonto. Nuorten oli oltava ehdottomasti kuuliainen niille rakenteille, joihin he kuuluivat: perheelle, koululle, valtiolle ja uskonnolle. Jokaisen Thaimaan kansalaisen tulee pitää kunniaa buddhalainen uskonto ja sen käskyt. Uskonnon ja kuninkaan halveksiminen on rikos. Valtion symboli on kuningas, joka samalla on myös buddhalaisen kirkon pää. Thaimaan nykyinen kuningas on kyennyt yhdistämään kansan ja esiintymään maansa moraalisena johtajana. Viime vuosikymmeninä kasvatus valtion kansalaiseksi on ollut koululaitoksen tavoitteista kaikkein tärkein. Omavaraisten kylien aika on mennyt, nuorista tuli kasvattaa virkamiesyhteiskunnan kansalaisia, jotka kunnioittivat lakeja, maksoivat veronsa ja tukivat viranomaisia heidän kehittäessään maata. Thaimaan koululaitos on omaksunut kaikki modernisaation myytit, edistys on tieteellisteknisen kehityksen omaksumista ja kansallisvaltion rakentamista.

Valtiollisia kasvatusihanteita toteuttaa mm. partiolaisuus, kaikissa virallisissa tilaisuuksissa on virkamieskunnan ja armeijan lisäksi läsnä partiolaiset, heidän johtajansa. Thaimaassa partioliike edustaa samaa isänmaallisuutta kuin Pikkulotat ja Sotilaspojat sotaa edeltäneessä suomalaisessa yhteiskunnassa. Jokaisen koululaisen tulee kuulua partiioon ja suorittaa leirit ja kokeet, jotka kuuluvat partioliikkeen ohjelmaan. Muuten ei pääse siirtymään seuraavalle luokalle, oli kuinka etevä oppilas tahansa. Thaimaassa, kuten lähes kaikissa Aasian maissa, koululaisilla on yhtenäinen koulupuku. Jokaisella koululaisella tulee olla kolme vaatekertaa: koulu- puku, partiopuku ja urheilupuku, ja lisäksi juhliin ja kulkueisiin luokat hankkivat itselleen yhtenäisen esiintymispuvun. Koulupuku yhdistää koululaiset ja peittää vanhempien yhteiskunnallisen aseman, mutta katukuvassa se myös erottaa koululaiset muista ja velvoittaa kantajaansa; jo puvun puhtaus on tärkeää. Muutenkin lapsille ja aikuisille on tärkeää esiintyä siisteissä ja kauniissa vaatteissa. Koulu, niin kuin koko maakin on kaunis, värikäs ihmismaisema. Ja yhä useammin vaaditaan, että maan olisi oltava täsmällisesti toimiva valtio- yhteisö, kansallinen kulttuuri.

Nuorten kasvatus on ollut isänmaallista etenkin sotilasvallan aikana, ja yhä edelleenkin koulut toteuttavat kansallisvaltion ideologista rakentamista. Sotilaat marssivat, koululaiset marssivat, partiolaiset marssivat, kulkueet marssivat. Aamuisin kouluun marssitaan sisälle rumpujen tahdissa, päivänavauksen jälkeen; 1980-luvulla maa seisautui joka aamu kello kahdeksan, kun kaikissa virastoissa nostettiin salkoon valtakunnan lippu kansallislaulun kaikuessa kaiuttimista.

Hyvä ja huono kansalainen. Koululaitoksen, partioliikkeen ja buddhalaisen kirkon tavoitteena on kasvattaa hyviä kansalaisia, ja yhä vielä hyvyys ja kunniallisuus määräytyvät samalla tavalla kuin agraarisissa kyläkulttuureissa. Hyvän kansalaisen tulee olla avulias, oikeudenmukainen ja moraalinen, hänellä tuli olla itsekuria pitääkseen itsensä fyysisesti terveenä ja kyetäkseen välttämään huumeita ja siveettömyyttä. Vastakohta, huono ihminen oli henkisesti veltto, epäsiisti ja laiska. Hän ei välittänyt tehdä rehellistä työtä, vaan luisui uhkapeleihin, prostituutioon ja rikoksiin. Huonoa ihmistä leimasi sivistymättömyys ja tyhmä itsekkyyys. Kasvatusihanteena on ihminen, jolla on vahva tiedonjano ja kyky sosiaalisten suhteiden luomiseen, kehityksen seuraamiseen, uskonnon, taiteiden ja kulttuurin ymmärtämiseen. Ja niin kuin kaikkialla, kehittyneen valtion kansalaisella tuli olla eettinen näkemys luonnosta ja halu suojella ympäristöään.

Perhettä pidetään yhä yhteiskunnan ytimenä ja thaimaalaiset niin kuin muutkin Aasian kansat pitävät yhä kiinni vanhoista perhearvoista ja perheenjäsenten velvollisuuksista toinen toisiaan kohtaan. Hyvässä yhteiskunnassa aviopuolisot huolehtivat velvollisuuksistaan, lapset rakastivat vanhempiaan, kunnioittivat vanhuksia, opettajia ja virkamie-

hiä; myöhemmin aikuisina nuoret ovat valmiit pitämään huolta vanhemmistaan ja sisaruksistaan niin kuin kyläkulttuureissa on tehty.

Buddhalaisen uskonnon mukaan hurskas ihminen on nöyrä, vaatimaton ja antelias. Tekemällä hyviä töitä jokainen voi jalostaa itseään ja saada kuolemattomia ansioita matkallaan tuonpuolisuuteen. Oikea buddhalainen pitää mielensä tyynenä ja vetäytyy pois pahoista asioista, uhraa aikaansa ja energiaansa muiden hyväksi, auttaa muita tekemään hyvää ja jakaa omaansa muiden kanssa. Buddhalaisuus on mukana lasten kasvatuksessa ja haluaa ohjata heidän mieltään niin, että he kykenevät järkevästi käsittelemään niitä ulkopuolisia vaikutteita ja houkutusia, joita nyky-yhteiskunnassa kohdistuu niin lapsiin kuin aikuisiin.

Paikallisyhteisöissä muotoutuneet ihmisihanteet olivat esikuvina Suomessakin silloin, kun meillä rakennettiin kansallista isänmaa- kulttuuria. Sen ajan hengestä olkoon esimerkkinä Pikkulottien kultaiset sanat. Ne kuuluvat seuraavasti: 1. Rakasta Jumalaa yli kaiken. 2. Rakasta sekä palvele kotiasi ja isänmaatasi. 3. Huomaa luonnon kauneudessa Luojan suuruus. 4. Kunnioita mennyttä ja usko tulevaisuuteen. 5. Ole hyvä. 6. Suorita ilomielin velvollisuutesi. 7. Älä lannistu vaikeuksissa. 8. Ole hyvä toveri ja rehellinen ystävä. 9. Noudata määräyksiä, alistu kuriin ja käyttäydy moitteettomasti. 10. Pikkulotta, elä lähimpiesi apuna, ympäristösi ilona, kasva kansallesi kunniaksi. Tällaisiin ihanteisiin perustui talvisodan ihme. Thaimaassa ne ovat vielä voimassa. Koulun tulisi kasvattaa lapsista velvollisuudentuntoisia yhteiskunnan jäseniä, jotka olisivat ylpeitä thailaisuudestaan ja valmiita uhrautumaan epäitsekäästi isänmaansa, kuninkaansa ja toinen toistensa puolesta. Aasialaisten mielestä juuri länsimaista leviää moraalin ja yhteiskunnan rappio, kaupallinen tajuntateollisuuden vapaus, jolla massoja hallitaan. Useimmissa Aasian maissa pyritään kaikin keinoin torjumaan länsimainen kulttuurin leviäminen, pornografian myynti on kielletty ja esimerkiksi huume- ja seksuaalikoksisista saa Thaimaassakin monin verroin ankarammat rangaistukset kuin meillä.

Kansallisesta universaaliin kulttuuriin. Suomessa ei enää puhuta kodista, isänmaasta eikä uskonnosta; en ole kuullut kenenkään julkisuudessa puhuvan lasten ja nuorten velvollisuuksista vanhempiaan tai opettajiaan kohtaan. Länsimaissa on poliittisesti tarkoituksenmukaisempaa puhua ihmisoikeuksista, lasten oikeuksista ja nuorten oikeuksista, muttei velvollisuuksista, se varmaankin loukkaisi nykyihmisen oikeuksia. Suomessa pahuudella on muutenkin enemmän oikeuksia kuin hyvyydellä. Biologinen idealismi ja evoluutiopsykologia jotka näyttävät kuuluvan globaalistumiseen, johtavat myös biologiseen etiikkaan, joka antaa oikeuden ja merkityksen vain ekologisille voittajille. Yhtä vähän puhutaan isänmaasta. Kansallisvaltio on – kulttuuriantropologi Neil Andersonia lainaten – leimattu aikansa eliittiluokan fiktioksi, jota ei todellisuudessa olisi ollut olemasakaan. Kansallisvaltion aika on ohi, ehkä postlokaalinen ihminen tulee pitämään kansallisuusaatetta ideologiana, joka yhdessä kommunismin ja natsismin kanssa on tuottanut eniten väkivaltaa ja kärsimystä ihmiskunnan historiassa.

Nykyisin eurooppalainen eliitti luo maanosavaltiota, Euroopan yhdysvaltoja. Se on uusi vallan ja menestyksen fiktio, utopia. Suomalainenkin meritokratia käy urakilpailua Euroopan unionin virkahierarkiassa ja pyrkii nousemaan mannervaltion historiaan, maailman johtoon. Oppikirjojen kansalliset heerokset vaihtuvat ylikansallisiin suorittajiin, maailmanluokan voittajiin, jotka menestyvät omissa globaaleissa teknosysteemeissään. Kaupallisen yhteiskunnan kansalainen ei voi saada arvostusta hyvänä kyläläisenä, joka jakaa elämänsä naapurien ja sukulaisten kanssa, vaan suorittajana, voittajana, maailmantason ihmisenä, joka menestyy kansainvälisen talouden ja keskitetyn yhteiskunnan teknekoneistoissa, joka on lyönyt alas kanssaihmisensä. Yhteiskunnan hierarkia ulottuu

sekin jo globaalille tasolle. Euroopan yhdysvalloissa Suomen nykyinen kansallisuus ja paikallisuus, jopa paikallishallinto menettää lopullisesti merkityksensä.

Tänä päivänä Thaimaankin nuoret tietävät jo hyvin, ettei kyläyhteisöjen perinteillä voi menestyä uudessa taloudellisessa ympäristössä, jossa ihminen itsekin on tuotteistettu, hinnoiteltu ja sijoitettu tuotantoelämän rankinglistoille. Thaimaassakin nuoret joutuvat taiselemaan jatkokoulutuksestaan ja osallistumaan tuhansien muiden pyrkijöiden kanssa yliopistojen sisäänpääsykokeisiin, kilpailemaan pienestä pitäen kylien ulkopuolisuudessa maailmassa. Thaimaahan on syntynyt kokonainen uusi yhteiskuntaluokka, opiskelijat, yhä pitenevässä liminaalitulassa olevat nuoret. Heidän tulisi nyt löytää paikka modernissa teollisuusyhteiskunnassa, jossa tulevaisuuden avainsana on kansainvälistä tasoa oleva koulutus.

Kaupungeissa vanhemmat ja nuoret itsekin haluavat, että hallitus tukisi enemmän mahdollisuuksia sopeutua kansainväliseen kulttuuriin, että valtio panostaisi tietotekniikkaan, kirjastoihin, urheilun ja taiteen harrastamiseen ja yleensä sellaisiin aloihin, jotka tuovat uutta luovaa työtä. Pakollinen partiotoimintaan osallistuminen on saanut osakseen kritiikkiä, vanhempien mielestä solmujenteon sijasta kouluissa olisi opetettava enemmän tietokoneen käyttöä. Yhä enemmän korostetaan, että vain koulutuksella voidaan taata nuorille ammatti, mutta viime aikoina päämäärät ovat koventuneet. Nuorten on tässäkin maassa koulutettava itsensä kansainväliseen työelämään ja globaalin talouden vaatimuksiin.

Thaimaa globaalissa verkossa. Viime vuosina on postlokaalisen kulttuurin rakenteita alkanut nousta kansallisen Thaimaan yläpuolelle. Kulttuurin välineet, tekniikka, tieto, taito ja kulttuuriteollisuus kansainvälistyvät, globaalistuvat. Kilpailu koulutuksesta kiihtyy myös Thaimaassa, vaikkei se olekaan saanut samanlaisia muotoja kuin Japanissa. Thaimaan kylissä vanhemmat tekevät kaikkensa, saadakseen lapsensa koulutetuksi. Koulunkäynti ei ole ilmaista, ja yhä useammilla vanhemmilla on varaa kouluttaa vain yksi tai kaksi lasta. Lapsiluku on Thaimassakin kääntynyt rajuun laskuun, nykyisin perheissä ei ole kuin kaksi lasta ja odotetaan, että tulevaisuudessa lapsia hankitaan vain yksi. Thaimaasta on tulossa yhden lapsen yhteiskunta. Tulevaisuudessa perhe ja suku menettävät merkityksensä. Hyvän ammatin saanut lapsi on vanhempiensa ainoa turva, yleisiä eläkkeitä ei kyläläisillä ole. Vanhemmat ovat yhä enemmän huolissaan lastensa tulevaisuudesta, selviävätkö he koulussa vai putoavatko pois järjestelmästä ja ajautuvat kenties huumeisiin ja rikollisuuteen, tai prostituutioon.

Kyliä riisinviljelijät valittavat koulun kalleutta. Lapsille on annettava joka päivä taskuraha, ostettava koulupuvut, yläasteella myös kirjat ja koulutarvikkeet on hankittava itse. Lapsille on hankittava yksityisopetusta, heidän on käytävä yhä enemmän kalliita valmennus- kursseja saadakseen jatkokoulutuspaikan. Monien mielestä opettajat ovat tehneet erityisopetuksesta liiketoimen. Hyviä arvosanoja ei enää saa osallistumatta opettajien itsensä antamaan tukiopetukseen, eikä ilman hyvää todistusta pääse jatkamaan ylemmissä kouluissa. Erityisopetus tapahtuu normaalin koulun päätyttyä. Koululaisten päivät venyvät kohtuuttoman pitkiksi, vanhemmat pannan maksamaan yhä enemmän lastensa tulevaisuudesta.

Thaimaan johtava yhteiskuntakriitikko, tri Pravase Wasi totesi äskettäin, että maan kasvatustajärjestelmä on epäonnistunut viisauden ja moraalisuuden ylläpitämisessä ja antanut vallan kehityspolitiikalle, joka keskittyy rahaan, materialismiin ja kulutuksen lisäämiseen, konsumerismiin. Keskitetty ekonomistien johtama valtio luo kuolleita poliittisia rakenteita, autoritaarisuutta, tehotonta byrokratiaa ja korruptiota. Kansakunnan yhtenäisyys, sen sosiaaliset arvot, kansalaisten keskinäinen yhteistyö ja kansallinen solidaari-

suus uhkaavat kadota. Uusi kansainvälinen kapitalismi johtaa kasvavaan eriarvoisuuteen, depression ja väkivaltaan, itsetuhoon. Kapitalismi tulisi korvata omavaraisella talouspolitiikalla, joka bruttokansantuotteen kasvattamisen sijasta keskittyisi enemmän elämän laatuun ja ympäristön suojeluun.

Thaimaan kylissä on vielä paljon yhteisöllisyyttä. Kyläjuhlissa, häissä ja hautajaisissa halutaan rituaalista hyvää yhteinen elämä, tuottaa oma turvallinen asuinpaikka tulevaisuuden yhä ristiriitaisemmaksi käyvässä ympäristössä. Oma yhteisö on yhä kyläläisten sosiaalinen linnoitus, jonka sisällä he voivat yhdessä torjua ulkopuolelta tulevaa uhkaa. Nykyisin kyläläisiä yhdistää taistelu huumeiden levittäjiä ja nuorisojengejä vastaan. Kyläläiset uskovat, ettei yhteiskunnan ja moraalin murenemiselle tarvitse antaa periksi, vielä he voivat yhdessä puolustaa omien lastensa elämää ja tulevaisuutta, ja omaa autonomista ihmisyyttään. Paikallisten ihmisten tulevaisuudenkuvissa oman kylän halutaan säilyvän hyvänä yhteisönä, kuin pakopaikkana, johon voi aina palata, tai sellaisena ideaalisena thai-kylänä, joka väikyy vanhempien ikäpolvien nostalgisissa muistelmissa ja koulukirjoissa. Mutta mikä on todellisuus?

Aasiasta on tulossa maailman suurin ja voimakkain talousalue, teknisesti kehittynein maanosakulttuuri. Myös Aasiassa luodaan yhtenäistä vapaakauppa- aluetta, Aseania, josta tulevaisuudessa tulee ilmeisesti Euroopan yhteisön kaltainen mannervaltio. Se kilpailee muiden mannervaltioiden kanssa maapallon luonnonvaroista, ennen kaikkea öljystä. Olemme lähivuosina siirtymässä postoil-aikakauteen, jolloin öljyn käyttö loppuu ja länsimaiden tekninen kulttuuri joutuu kriisiin, uuteen rakennemuutokseen, joka on ehkä vielä suurempi kuin aikaisemmat. Maanosavaltioiden törmätessä yhteen päädytään moniin perimmäisiin kysymyksiin. Ehkä uusi kulttuuri siirtyy Aasiaan. Tai ehkä ei ole niin tärkeää, missä maanosassa taloudellinen kasvu on suurinta, millä puolella elävät maailman suurimmat huippusuorittajat, johtajat ja massaidolit, vaan se kuinka moraalisesti kestäväksi tavallinen ihminen kokee oman kulttuuriympäristönsä. Tai sitten postlokaalinen kulttuurijärjestelmä monopolisoituu ja globaalistuu rakenteellisesti yhdenmukaiseksi tekno- systeemien maailmankulttuuriksi, kaikkien kansojen tulevaisuutta hallitsee yhdenmukainen kehitysuskon eskatologia, samat teknologisen tulevaisuuden paratiisikuvitelmat, eikä kehitys voi päättyä muuhun kuin täydellisuuteen, finalisaatioon. Kulttuuri tulee lopulta olemaan täydellistä kilpailua, täydellistä suorittamista, täydellisen yhdenmukaista maailmanelämää.

Näyttää siltä, että Thaimaakin muuttuu tieteellistekniseksi meritokratiaksi, jossa ihminen lastentarhasta lähtien mitataan, luokitellaan ja pannaan herkeämättä kilpailemaan paikasta teknosysteemeissä. Aasian kylistä "vapautuu" nyt työvoimaa, paikallisia ihmisiä, jotka siirtyvät teknosysteemeihin kilpailemaan suomalaisten ja kaikkien maailman kansojen kanssa osaamisesta ja työstä, tavaroiden tuottamisesta, yhteisen maapallon resursseista. He ovat mukana nykyajan todellisuudessa, jossa yhä suuremmat tekno-koneistot, ylikansalliset monopolit ja mannervaltiot ovat alkaneet käydä sotaa maailman viimeisistä luonnonvaroista. Teknosysteemien ylläpitämä kehitys on nykyajan sotaa, joka ei koskaan pääty rauhaan. Ennen pitkää läntiset hyvinvointivaltiot kokevat nekin, mikä on Uusi Aasia, mitä globalisaatio todella tarkoittaa.

Mulder, J. A. Niels 1997. Thai Images. The Culture of the Public World. Silkworm Books, Chiang Mai.

– 1999. Inside Thai Society. Silkworm Books, Chiang Mai.

Sarmela, Matti 2004. Kohtalon lait eivät katoa. Elämää Pohjois-Thaimaan kylissä. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura & Suomen antropologinen seura, Helsinki.